

**HORSENS-
HAMMER
ÅRBOG
1993**

Sagfører A. Olesen

I denne årbog søges tegnet et billede af sagfører A. Olesen. Det første indlæg er skrevet af årbogens redaktør, Johs. Høgsted Jensen.

Sagføreren - Anders A. Olesen - er født 1854 i Vrensted her i Vendsyssel. Han er søn af Ane Marie og Ole Andersen, der var jævne gårdmandsfolk. "I mit fødesogn var der ikke et eneste stort træ", og det blev vel hans skæbne. Som voksen købte han jord op i store mængder. Han plantede sin jord til og gav så i øvrigt derefter store dele af jorden bort til almenvellet - til åndssvageforsorgen, til hedeselskabet og til Dansk botanisk Forening.

Sagfører Olesen tog forberedelseksamen fra Brønderslev Højskole og rejste derefter til København for at studere jura. Hans fader gav ham formaninger med på vejen. Det gjaldt om at spare. Det fortælles, at faderen sagde til ham: Du må få smør på brødet hver dag, men ikke for tykt. Sukker i kaffen er også godt, men nøjes med et stykke. Det var noget Anders Olesen huskede på i sin københavner-tid. Han levede sparsommeligt og kastede sig med stor flid over studierne. Han tog sin juridiske embedseksamen i 1877 og vendte derefter tilbage til det nordjyske, idet han blev ansat som fuldmægtig hos sagfører Ingerslev i Nørresundby, og efter Ingerslevs død i 1887 overtog han forretningen. Denne sagførerforretning beskæftigede sig næsten udelukkende med dokument- og boforretninger. Den var kendt overalt i Kjær herred, ja i hele Vendsyssel. Måske kan den betegnes som Vendsyssels førende sagførervirksomhed på dette område.

Sagføreren var uhyre aktiv. Man forstår næppe, at han kunne overkomme alle sine gøremål. Han var således medstifter af Nørresundby Bank 1898 og var derefter direktør i banken til sin død i 1929. Og han var ikke blot direktør af navn. Han fulgte med i bankens liv, og der blev næppe indgået større låneaftaler i banken uden hans godkendelse. Dernæst havde han en række hverv i bestyrelser m.v. Nævnes skal således: fra 1915 formand for bestyrelsen for åndssvageanstalten i Vodskov. 1906-1914 medlem af repræsentantskabet for

Det danske Hedeselskab. Fra 1914 medlem af hedeselskabets bestyrelse. 1906-1909 var han formand for Horsens-Hammer sogneråd. Og så nåede han jo da også i allerhøjeste grad at passe sin sagfører-virksomhed og sine jordopkøb, og hvad det kastede fra sig af arbejde.

Som allerede nævnt overtog sagfører Olesen Ingerslevs sagfører-virksomhed i 1887, og fra nu af begyndte sagførerens storhedstid. I løbet af få år sad han som, hvad man i dag ville kalde mangelionær. Han opkøbte store dele af Hammer Bakker, og han havde omfattende byggearbejder i gang.

Et stort spørgsmål melder sig i denne forbindelse: hvordan fik han penge til alt dette. Det var ikke hans opkøb af Hammer Bakker, der gav ham penge. Det var ren tilsætning. Det var heller ikke hans store byggearbejder, der gav overskud. Også det var ren tilsætning. Hans skattesnyderi kunne nok give lidt, men det var kun en lille del af forklaringen på hans velstand. Ved hans død viste det sig, at han havde ført "dobbel" bogholderi: et til skattevæsenet og et til sig selv, men det kan dog kun have givet et par millioner. Horsens-Hammer sogneråd havde i øvrigt besvær med at finde frem til, hvad sagføreren havde undladt at betale i skat. Man ansatte den gamle førstelærer Niels Hald fra Langholt til at jage i sagførerens regnskaber, og han fandt mellem en og to millioner kroner, som skulle have været betalt i skat. Men så måtte Niels Hald give op. Han kunne ikke trænge længere ind i sagførerens regnskaber. Sognerådet lavede derefter en aftale med sagførerens arvinger gående ud på, at de skulle betale de penge, som Niels Hald havde fundet. Til gengæld skulle sognerådet betragte sagen som afsluttet. Horsens-Hammer måtte dog dele efterbetalingen med statsskattevesenet og med Nørresundby kommune, hvor sagføreren jo havde sin forretning. Alligevel fik Horsens-Hammer kommune så mange penge ud af det, at man kunne bygge alderdomshjemmet i Vodskov - eller det meste af det for sagførerens skattepenge.

Men tilbage til spørgsmålet: hvorfra kom hans mange penge. Ingen kan give svaret. Tilbage er kun at antage, at han må have gjort vældige ejendomshandler, bl.a. efter dødsboer og tvangsauktioner (og det har givet bunker af penge).

Her i Horsens-Hammer huskes sagføreren vel i vore dag først og fremmest som manden, der købte jorden op i Hammer Bakker og lod store dele beplante. Og man husker ham for hans store byggevirksomhed.

Ser man på det, han byggede, er det karakteristisk, at kvaliteten altid var i top: fin arkitektur, fine materialer og fint håndværk. I 1899-1900 byggede han "Møgelbjerg", den store hvide villa på den nuværende Bodil Hjorts Vej. Villaen kan minde om et helt lille slot, men det var hans privatbolig. Her levede han til sin død i 1929. Sagføreren var i øvrigt ugift og hans søster Johanne holdt hus for ham.

Fra "Møgelbjerg" gik han hver dag til Vodskov station for herfra at tage toget til Nørresundby, hvor han som allerede nævnt havde sin sagførervirksomhed. Efter sagførerenes død blev villaen anvendt til en afdeling under åndssvageanstalten i Vodskov. Nu er den på smukkeste vis indrettet som kursuscenter under handelsskolen i Aalborg.

I 1908 byggede han "Skovgården" som en forpagtergård under "Møgelbjerg", igen et overdådigt byggeri tegnet af arkitekt Mørk-Hansen. Til sine folk byggede han inde i bakkerne; "Bjerggrav" og "Østerbæk", og nær det sted, hvor Drøvten møder nuværende Tingvej, byggede han bolig til sin plantør.

I sin fødeby Vrensted byggede han stiftelsen "Ane Maries Hus", en filantropisk stiftelse for ugifte kvinder eller enker af Vrensted sogn. "Ane Maries Hus" er bygget til minde om sagførerenes moder og opkaldt efter hende. Huset ligger tæt ved kirken i Vrensted.

Sagførerenes største byggeopgave var dog bygningen af Vodskov kirke i årene 1906-1909. I Horsens-Hammer årbøger for 1981 og 1989 er optrykt en artikel, som diakon Arne Svarre skrev ved kirkens 50-års-dag. Der er her fortalt om, hvordan ønsket om en kirke i Vodskov blev formuleret over en kop kaffe i Rærup Brugs. Og der fortælles om førstelærer Sigurd Erstedes besøg hos sagføreren for at opnå hans støtte til kirkebyggeriet. Videre fortælles der så om selve kirkebyggeriet, som sagføreren var bygherre for. Det var jo også ham, der betalte det hele på nær et mindre tilskud, som sta-

ten dengang gav til bygning af kirker. Som arkitekt valgte han P.V.Jensen-Klint. Det må have været et ønske-job for en ung arkitekt. Her stod han med et byggeri, hvor der ikke hele tiden skulle skeles til prisen. Her var kun krav om kvalitet. Arne Svarre fortæller naturligvis også historien om dengang da Jensen-Klint og sagføreren stødte sammen. De to var blevet uenige om, hvordan gavlene på de to korsarme skulle være. Sagføreren ønskede buer på de to gavle. Arkitekten ville have takkede gavle, sådan som han havde planlagt fra begyndelsen. Det blev et sammenstød, der slog gnister. Det var to stejle herrer, der stod over for hinanden. Og så endte det dog med, at de begge to måtte give sig. De fik hver en korsarm. Derfor kom der takker på gavlen mod syd, og buer på gavlen mod nord.

Fra 1906-1909 var sagfører Olesen sognerådsformand i Horsens-Hammer. I denne periode byggede man en ny skole i Vodskov. Den gamle havde stået siden 1817 og kunne ikke mere. Sagføreren lagde for med sine kvalitetskrav, de samme som han havde lagt til grund ved sine egne byggerier. De øvrige sognerådsmedlemmer lod ham bestemme, idet de for sig selv sagde, at sagføreren nok ville betale skolen, som han havde gjort det med kirken.

Sagføreren antog Mørk-Hansen som arkitekt, og resultatet blev en af tidens smukkeste landsbyskoler. Den blev indviet i 1910. Den udgør den ældste del af nuværende Vodskov skole, nemlig den del af skolen, hvor der i dag er børnehaveklasser. Hvad smuk arkitektur angår, så overgår skolen fra 1910 langt, hvad der senere er bygget til.

I 1911 blev Mørk-Hansens tegninger til Vodskov skole vist på en dansk udstilling på "Berliner Kunstgewerbe-Museum" som et fint eksempel på dansk arkitektur. Sagfører Olesens arkitekt havde gjort det godt.

Kort før skolen var færdigbygget var der sognerådsvalg, og sagføreren blev ikke genvalgt, og det var måske årsag til, at han ikke talte om at betale for skolebyggeriet. Han meddelte kort, at han ville skænke byggegrunden og de to granitsøjler, man ser ved indgangen fra Kirkevej.

I 1893 begyndte sagfører Olesen sine store jordopkøb i Hammer Bakker. Bakkerne var dengang lyngklædte, og rundt om i disse lyngbakker lå der et halvt hundrede husmandssteder, små steder hvor man havde ryddet så meget hedejord, at man kunne have en ko eller to i de små hjem. Nogle får og geder blev der måske også græsning til. Det gav dog kun lidt til familiernes underhold. Mændene måtte derfor gå på dagleje på egnens større gårde, når der her var arbejde at få. Alt i alt en fattig tilværelse, ihvertfald i økonomisk henseende.

Efterhånden var det næsten kun gamle folk, der sad på de små steder. De unge var forsvundet. Det forekom dem, at der andre steder måtte være større chancer for en bedre levelfod, end de kunne forvente i bakkerne. De unge tog derfor til byerne, hvor der netop i disse år blev bygget den ene fabrik efter den anden. Her var arbejde at få for de unge. For de gamle, der sad tilbage i bakkerne blev tilværelsen mere kummerlig. Den dag kom jo, hvor man ikke længere kunne holde til at gå på dagleje, og indtægterne blev derefter. Det var blandt disse fattige mennesker, at sagføreren omkring århundredskiftet begyndte sine jordopkøb. Og her kommer man til den svære del af en beskrivelse af sagfører Olesen. Der fortælles jo vidt forskelligt om sagføreren og hans opkøb af jord. Nogle skildrer ham som en velgører, andre regner ham for en blod-suger.

Det er givet, at mange af de folk, der boede på de små steder i bakkerne, har været mere end lykkelige for, at der kom en mand, der ville købe deres små sandpletter. Ofte var ejendommene så for-gældede, at handelen foregik ved, at sagføreren overtog al gæld og diverse forpligtelser. Derefter kunne de gamle husejere blive boende så længe de ville og dyrke den del af jorden, som de kunne overkomme. Chr. Holm, formanden for Horsens-Hammer Pensionistforening, kan fortælle, at hans bedstefar på den måde solgte sin lille ejendom på Brødland til sagføreren.

Et andet eksempel: Grønländeren, Grønländer-Hans eller Kurve-Hans - hvad han nu er blevet kaldt. Han boede i Møgelmoose. Han solgte til sagføreren og kunne ligeledes blive boende. Mange andre fik det på samme måde. Det er vel bl.a. disse mennesker, som Niels Anesen tænkte på, da han skrev sin nekrolog (se side 8). Nu er

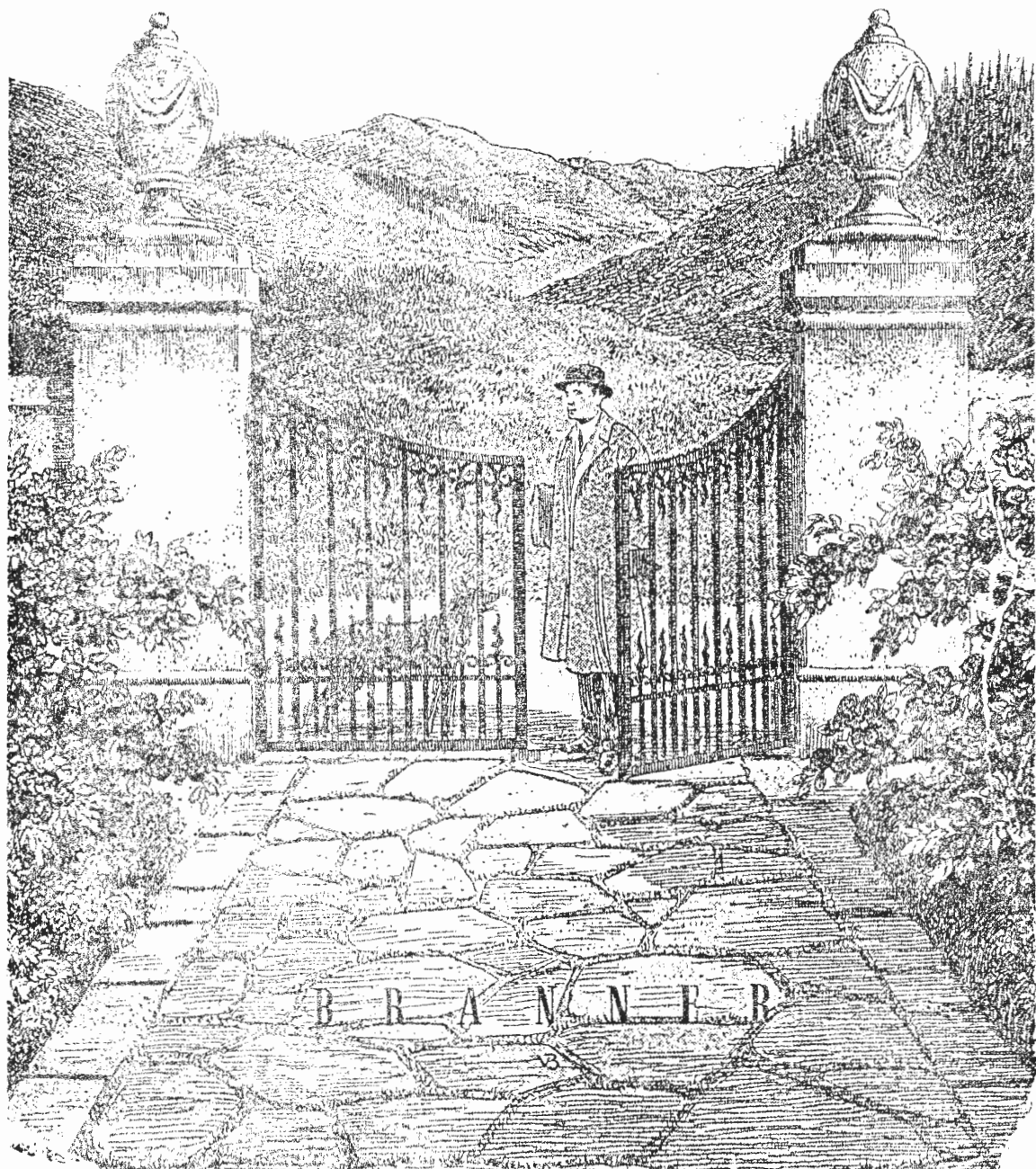
Niels Anesen jo ikke en hr. hvem som helst. Han kendte de små steder i bakkerne. Han var selv født på et af dem. Der er vel derfor særlig grund til at hæfte sig ved, hvad han skriver. I hans nekrolog hedder det: "Hvor lindrede han ofte nøden i de strenge vintre i de fattige hytter inde omkring Vodskov og Hammer Bakker. Der hvor jeg som barn hørte til".

Men Niels Anesen skriver også om sagføreren som manden med "alle menneskelige egenskaber fra den yderste grænse af følsomhed til den yderste grænse af ufølsomhed". Sagføreren var nok ikke behagelig at være uven med. Han kunne være egoistisk, brutal og hensynsløs. Tilværelsen har ikke været let for bl.a. de folk i bakkerne, som ikke ville sælge til ham, og som måske gennem en tvangsauktion alligevel måtte se, sagføreren løbe med deres jord.

Engang jeg gik en tur i bakkerne, mødte jeg Simon Nielsen, vor gamle sognerådsformand. Vi kom til at tale om sagføreren opkøb af jord i Hammer Bakker. Sagføreren kunne nok være en hård mand, sagde Simon Nielsen, men han havde også et andet ansigt. Og så fortalte Simon Nielsen om en mand, han kendte. Det var en dygtig landmand, som det var gået galt for. Nogle husdyr var døde for ham, og det var ved at drive ham ud i ruin. Sagføreren mødte manden inde på Nørresundby Torv. De kendte hinanden, og sagføreren spurgte til manden, der fortalte om sin elendighed. Ovenpå det sagde sagføreren til manden: De kan gå over i Nørresundby Bank og hilse fra sagføreren og sige, at De skal låne 3000 kr., og dem kan De betale tilbage, når De engang igen kommer til penge. Lidt betuttet gik manden over til banken, hvor han fik pengene uden nogen særlig garanti. Sagføreren kendte manden som en dygtig landmand, og det var nok for ham. Sådan kunne sagføreren altså også være.

Sagføreren var således en mand på godt og ondt. Han kunne være hård, og han kunne være hjælpsom. Og han kunne være gavmild: han betalte byggeriet af Vodskov kirke, han gav 200 tønder land til et forsorgscenter for åndssvage, han gav Østbjerggård med 200 tønder land til hedeselskabet, og han gav yderligere 200 tønder land til Dansk Botanisk Forening, for at denne forening kunne frede et stykke af Hammer Bakker for eftertiden.

Thomas Olesen Løkken
SAGFØRER SIGERSLET

Forsiden af Thomas Olesen Løkkens roman "Sagfører Sigerslet".
 Man ser sagfører Sigerslet med sin kære hund Ulv ved indgangen til den store hvide villa i Bjarum Bakker.

svarende til:

Sagfører Olesen med sin kære hund Fenris ved indgangen til den store hvide villa i Hammer Bakker.

Når der er mennesker, der udelukkende hæfter sig ved de mørke sider af sagføreren, skyldes det vel, at de har hentet deres billede af sagføreren i Thomas Olesen Løkkens nøgleroman om sagføreren. "Sagfører Sigerslet" hedder den. Det er blevet sagt om bogen, at der er meget sandt i den, og der er meget løgn i den. Det svære er blot at afgøre, hvad der er sandt, og hvad der er løgn. Mere om denne roman i næste årbog. Kun til sidst en teori om, hvorfor Thomas Olesen Løkken skrev sin roman. Måske er den en hævn for den forsmædelige måde, Thomas blev sat ud af sagførerens hus i Løkken (se nærmere herom i indlæg fra Chr. Holm og Martin Holm, i sidste afsnit af denne årbog).

Sagføreren døde i 1929, og han blev begravet i sin fødeby Vrensted. En smuk gravsten er lavet af den kendte billedhugger Hansen-Jacobsen.

Johs. Høgsted Jensen

Niels Anesens mindeord

Nedenstående mindeord er skrevet af Niels Anesen og var trykt i både Aalborg Stiftstidende og Vendsyssel Tidende.
Her efter Aalborg St. 17.dec.1929.

Denne ejendommelige mand er død. Jeg kender så lidt til ham. Og dog synes jeg, jeg kender ham godt.

En ejendommelig mand var Anders Olesen, ejendommelig, fordi alle menneskelige egenskaber, lige fra den yderste grænse af følsomhed til den yderste grænse af ufølsomhed, levede sit rige, stærke liv i hans sind. Denne store, varme naturelsker. Og denne kolde hårde mand.

Hvor lindrede han ofte nøden de strenge vintre i de fattige hytter inde omkring Vodskov og Hammer Bakker. Der hvor jeg som barn hørte til. Jeg hørte ofte som dreng de skæggede skovhuggere, træplantere og grusgravere med skråsovs i mundvigene snakke om ham indbyrdes,

når de kom sammen om julen til grønlangkål med lidt kogt flæsk og en dram. Og jeg ser endnu på ham med bakkefolkets øjne: Høvdingen for det hele.

Jeg har kun talt med ham en gang. Det var en dag, jeg gik rundt i Hammer Bakker i den vidunderlige, skønne langstrakte dal vest for Attrupgården. Det var en tidlig formiddag. Duggen blinkede endnu. Lærkerne stod oppe i luften og slog med vingerne, mens de sang gry og glæde ind i alle ting. Skovduerne kurrede fra de store, tætte bøgebuskes løndom. En kilde, hvis udspring jeg aldrig fandt, rislede ned ad den nordre skråning gennem en grøn jungle af høje, vilde bregner og lavt blødt mos. Høje, mørke enebærbuske stod rundt om, og ind imellem det altsammen bredte lyngen sin uforlignelige, stride pragt.

Jeg løb, gik, løb og stod stille, lyttede og gik igen, alt efter anslaget i naturens guddommelige orkester. Pludselig så jeg en ret stor mand bag en høj, smuk enebærbusk. Han pegede med fingrene på mig og spurgte: - Hvad går du her efter? - Det ved jeg ikke. - Han så kold og streng ud, og jeg tænkte, han er en pæn, ond mand. - Jeg spørger, hvad går du her efter, dreng? - Her er så skønt at gå. - Ved du ikke, at dette er fredet? - Jo-e, men mor har sagt, at jeg nok må gå her alligevel. Manden kom nærmere til mig, svingende med højre arm. - Hvem er din mor? - Tinus' kone på nordre side bakkerne. Jeg begyndte at indstille benene til flugt. - Ja, men ser du dreng, jeg er sagføreren, jeg ejer dette her, og her er ikke andre end mig, som kan give dig lov. Forstår du det. - Det forstår jeg nok, men mor siger, jeg må gå alle steder, når bare jeg ikke gør fortræd. Sagføreren så sig omkring - længe - som glemte han helt mig. Jeg begyndte at gå. Det var da en sjov mand, tænkte jeg, at han slet ikke siger mere. Da jeg kom et godt stykke væk, vinkede han ad mig. Jeg løb hurtigt tilbage. - Ville du løbe fra mig? - Nej, så kom jeg da ikke igen. Sagføreren så sig atter omkring, så dernæst op og ned og ind i mig - vendte sig om og gik. Da han kom lidt op ad den nordre skråning, standsede han, vendte sig langsomt om, så ud over dalen og sagde: - Du kan godt gå omkring her. - Tak, sagde jeg og fik en varm følelse, som havde han givet mig hele dalen.

Jeg så på ham, fulgte ham med øjnene, til han blev borte i alt det grønne med de mørke pletter. Borte i duernes kurren, lærkernes sang og kildestrømmens rislen. Borte, borte i det alt sammen, men efterladende sig et fodspor, som står lige dybt i dug og sten. Et langt bugtende spor, der ikke kan trædes ud, fordi naturen ikke vil.

Den 16.december 1929

Niels Anesen, Sulsted

Nekrolog i Nordjyllands Socialdemokrat

Nedenstående er hentet fra Nordjyllands Socialdemokrat den 16.december 1929.

Sagfører A.Olesen, Nørresundby, er i går pludselig død i sit hjem i Vodskov i en alder af 75 år.

Dermed er et meget virksomt liv afsluttet.

Foruden sin store hjælpsomhed, der har givet sig udslag i en række tilfælde over for mennesker, der kom i berøring med ham, har sagfører Olesen plejet en række nyttige, men også kostbare interesser. Han har ikke blot klædt de nøgne, sandede Vodskov Bakker i yppig nåleskov, men også ved dette eksempel foranlediget, at andre har taget fat på plantearbejdet i en stor omkreds.

Sagføreren har også på anden måde vist sin interesse for denne egn. Han byggede den smukke Vodskov kirke og foranledigede, at Åndssvageanstalten fik plads i Vodskov Plantage. Der kunne nævnes mange andre lejligheder, hvor sagfører Olesen har været hjælpsom, og han vil ved sin pludselige bortgang blive savnet af mange, der på forskellig måde var knyttet til ham.

Afdøde var født i Vrensted i et lille landbrugssted, hvor der var mange børn, så det var ikke overdådige vilkår, hvorunder han opvoksede. Men der var energi i knægten, og da han skulle studere, fulgte faderen ham til København og lejede et kvistværelse til ham. Samtidig fik sønnen den formaning, at skulle dette foretagende føres igennem, måtte der spares. Du må få smør på brødet,

men ikke for tykt. Sukker i kaffen er også godt, men nøjes med et stykke.

Olesen gennemførte studierne og kom på sagfører Ingerslevs kontor i Nørresundby, den samme forretning, han senere selv overtog og førte videre til sin død.

Olesen var en stærk karakter. Fik han sympati og tillid til et menneske, kunne han strække sig meget vidt i hjælpsomhed. Men ve, det samme menneske, hvis det svigtede tilliden, så var han til gengæld også ubønhørlig streng.

Afdøde var ikke gift, en søster bestyrede huset for ham, og en anden søster lever endnu på fædrenehjemmet i Vrensted.

Reportage fra sagførerens begravelse

Under overskriften "Sagfører A.Olesens jordefærd -
En smuk og storstilet højtidelighed i Vrensted kirke" blev
nedenstående trykt i Vendsyssel Tidende den 21.dec. 1929.

I går stedtes sagfører A.Olesen, Nørresundby, til hvile på sin fødebys gamle kirkegård ved siden af sine gamle forældre lige opad kirkens århundredgamle ærværdige mure, og hans fødesogn beredte ham en både smuk og storslået jordefærd, der formede sig som en stemningsfuld afsked med den mand, der mere end de fleste, trods fremmed virke og bopæl, blev sin fødestavn en trofast søn, hvilket han, følgende sit væsens natur, viste mere i gerninger end i ord.

Overalt så man ved middagstid flagene vaje på halv stang fra gårde og huse, og ude fra de vide marker og kær bevægede menneskeklynger sig ind mod kirken, hvis hvide gavle synede langt i den grålige efterårsdag, mens et uendeligt tog af biler suste frem ad alle veje. Det store flertal kom dog sydfra, og det viste sig snart, at flertallet af det store følge var folk langvejs fra. Man fik heri gennem et stærkt indtryk af, at sagfører Olesen var en betydelig mand udadtil.

I følget sås således en repræsentation fra hedeselskabets ledelse, bestående af fhv. minister J.C.Christensen, kommitteret Dalgas, afdelingsleder Westergård og kontorchef Flensborg og endvidere sås skovrider Hornemann, Tolne, flere galaklædte øvrighedspersoner fra Nørresundby, apoteker Strøyberg, Aalborg, forfatterne Ths. Olesen Løkken og Jens Madsen Møller, dansk-kanadieren Simon Hjortnæs, adskillige af F.F.-banens stationsforstandere, direktionen for Diskontobanken i Nørresundby og mange flere. Men der var også mødt mange folk med hårde og barkedede næver, først og fremmest alle afdødes arbejdsfolk fra Vodskov og mange gamle Vrenstedboere ude fra kærene.

Der blev derfor trængsel i kirken, hvor i forvejen et imponerende kransevæld fyldte godt op, og folk stod langt ud i våbenhuset.

Fra det store væld af signerede kranse noterer vi: Jernbanepersonalet i Vodskov, Horsens-Hammer sogneråd, arbejdere og håndværkere i Vodskov, Sundby bankbestyrelse, Horsens-Hammer Sparekasse, Åndssvageanstalten i Vodskov, Sundby bankpersonale, Vodskov kirke, Hedeselskabet, Hedeselskabets bestyrelse, repræsentantskabet for Hedeselskabet, arbejderne i Hammer Bakker, Borgerforeningen i Vodskov, Nørresundby Håndværkerforening, direktionen for Sundby Bank, Vester- og Østerhassing Sparekasse, togpersonalet ved Sæbybanen, Kellerske anstalter, Andssvageanstalten i Ribe, Botanisk forening, Landmandsbanken i Aalborg, menighedsrådet i Vrensted, tak for trofast hjælp i svundne år (anonym), fra personalet i Banken for Sundby og Omegn, Frelsens Hærs hovedbestyrelse.

Efter at fhv. sognepræst, pastor Plesner fra koret havde lyst Herrens velsignelse og man havde sunget "Dagen går med raske fjed", besteg fhv. minister J.C.Christensen prædikestolen og talte i jævne, men kønne ord over afdøde.

Det er vanskeligt at bedømme en mands gerning og handlinger retfærdigt, meningene herom kan være meget forskellige, men alle, som har kendt Anders Olesen, kan dog sikkert være enige om at takke og mindes ham for alt, hvad han har udrettet vedrørende plantningssagen. Hans kærlighed til plante- og dyrelivet og hans kærlighed til naturen vakte tidlig hans interesse for hedeselskabet, hvor han har været medlem af repræsentantskabet og af besty-

relsen indtil sin død. Han var her et udmærket og virkelystent medlem og ikke bange for at tage sin part af arbejdet inden for selskabet, og når han fremførte sine meninger om en sag, kunne man være sikker på, at de var velovervejede.

Jeg vil også her nævne hans arbejde for rejsningen af Vodskov kirke og åndssvageanstalten og hans store kærlighed til hjemstavnene. Olesen har i sit liv udført meget, som har haft og fremdeles vil få opdragende betydning for slægten og landet.

Derefter messede sognets gamle præst, pastor Jul.Plesner, der var mødt for at bringe sin gamle ven en sidste afskedshilsen, trosbekendelsen og holdt derpå stærkt bevæget en smuk og gribende mindetale:

Jeg står her i dag for at binde min højagtede ven, Vrensteds trofaste søn, en krans i ord om alt, hvad han har udrettet her i Vrensted som i Nørresundby og Vodskov. Herinde i kirken behøves det ikke. Klokkerne i tårnet har talt for os derom, da de fornylig hilste på ham for sidste gang, og endnu i en årrække vil de ringe til hans minde. Alt i vor skønne gamle kirke, lige fra tårnhvelving til alter og kor fortæller om en god og gavmild hånd, den, der nu ligger stiv og kold. Men også byens anlæg i syd og øst, alderdomshjemmet og kapellet taler om Anders Olesens sønlige kærlighed til hans hjemstavn og har altsammen bundet ham en mindekrans, varigere end de mange, der nu dækker hans kiste. Lad os lægge øret til klokkernes klang og fæste øjet på de minder, hans sønlige sind har sat sig her i kirken og dens omgivelser, så vort hjerte bliver varmt derved, da ved jeg, så meget kender jeg sagfører Olesen, at så binder vi ham den krans, der mest ville glæde hans hjerte.

Jeg vil gerne kalde på den forståelse og hjertets varme for ham selv og for hans stoute, karakteristiske vendelboskikkelse, som han, mere end nogen anede, længtes efter og skønnede på, når den slog ham i møde. Men det var som om evnen til at lukke sig op for de mange var ham nægtet, og det skyldtes vel noget en dobbelthed i hans natur, men vist mest i, at han som den ældste søn i en stor bedrift havde en streng barndom, hvor der blev krævet alt for meget af ham, og så det, at han senere selv måtte skabe sig en fremtid. Hertil var barndommen ham en god skole, men den gav ham ikke

den bløde hånd, der banker lindt på hjertedøre. Den blev kejtet til det brug, men god til mands dåd og høvdingstyre. Derfor blev han såre forskelligt bedømt.

"Vends.Tidendes" karakteristik af sagfører Olesen som en stor personlighed, men tilknapet og tilbageholdende over for alle mennesker, så det kun var få, der kom ham nærmere ind på livet, må siges at være et veltegnat rids af hans skikkelse, som den stod for dem, der kun kendte ham på afstand, men vi, der kendte ham, kan se, at der heri mangler det, der gør hans skikkelse levende og nærværende og gør det begribeligt, at han satte sig så mærkbare spor i sin hjemstavn. Der må jo have været en anden drivkraft, som ikke er med i billedet af den tilknapede mand med den aldrig slappede energi. Hvad var det da, der var drivkraften i hans hjerte? Ja, nogle, ved jeg godt, har ment, det var pengebegærlighed eller magtbegær, og sagfører Olesen vidste også nok, hvad penge var værd og forstod at skaffe dem til veje, men han forstod også at give dem ud, og det til fælles gavn for hjem og bostavn. Vel var han en ærekær mand, men over for smiger og tom forfængelighed blev hans øje hårdt, og han var nøjsom i levemåde og klædedragt og gav ikke pengene ud på sig selv. Han stillede store krav til andres arbejdsomhed, men ikke mindre til sig selv, og derfor indskrev han sig selv til arbejdets adel med adkomst til førerskab i sin egn og sin samtid.

Det, der gjorde ham til den betydelige personlighed, var ikke det tilknapede og stejle, men det at han var og blev ved med at være Anders Olesen fra Vrensted med sin faders stejle sind, men også med sin moders milde og gudhengivne trofasthed. En dobbeltnatur, men tillige en helstøbt skikkelse, skåret ud af sin slægt kød og blod, rodfast i alt det oprindelige i sin stamme og sin hjemegns natur, i inderlig kontakt med naturen og landets børn, en udpræget vendelbo, let til at varmes som til at harmes. Det var drivkraften i Anders Olesens liv og virke. Derfor var han i virkeligheden en følsom natur, der vel kunne trække sig sammen, men også kunne komme mennesker i møde, når han mærkede, det var reelle mennesker, og så var det ham ligegyldig, om de var fra borg eller hytte. Det var en virkelig og levende Anders Olesen, sådan som han og jeg fandt hinanden i vor fælles kærlighed til hans fødestavn og min virkeplads med kirken som kendemærke.

Vil vi se på den virkelige Anders Olesen, så skal vi ikke se på den dygtige forretningsmand, men på manden, der udførte det store, uegennyttige kulturarbejde i Hammer Bakker og Vodskov, der færdedes med åbent sind i naturen og havde en åben hånd over for al redegelig vilje.

Da Vodskov kirke blev indviet, mærkede jeg første gang, at Kristus havde slået rod i hans sind og vakt arven fra hans fromme moder. Endnu stærkere mærkede jeg det, da vi fulgte hans moder til graven, og senere, da han skænkede kirken her altertavlen, der fortæller om Nicodemus' natlige besøg hos Jesus, hvor Jesus siger, at hver den, som tror på ham, skal have det evige liv, mærkede jeg endnu stærkere, hvor Kristus havde grebet ham.

Kære venner, lad os sige til slut: Det var ikke en hård og tilknappet mand, men en mand med et varmt hjerte, og lad os binde ham den krans, som han ikke selv i sin kejtethed kunne binde, og sige tak og ære være Anders Olesens minde iblandt os.

Efter salmen: "Til Himlene rækker" blev kisten af afdødes arbejdere båret ud og ned i den granklædte grav, og efter at pastor Plesner havde forrettet jordpåkastelsen lød de sidste afskedsord til sagfører Olesen:

Lærer Ersted, Vodskov: Der var mange i Vodskov og omegn og ud over landet, der ikke fik lejlighed til at bringe sagfører Olesen en personlig tak, og man har derfor bedt mig bringe ham en tak fra beboerne i Vodskov i gårde, huse og hytter, en tak for den herlige kirke og skolen, som han har været med til at rejse. En hjertelig tak fra Vodskov, en tak, fordi vi fik lov til at have ham iblandt os.

En af afdødes funktionærer, gartner Holm, Vodskov, bragte en hilsen og tak fra personalet.

Man sang derpå: "Altid frejdig", og efter at Nørresundby Håndværkerforeningens fane tre gange var blevet sænket over graven, bragte afdødes svoger sognerådsformand I.Chr.Pilgaard, Vrensted, familiens tak for udvist deltagelse.

Mindeord fra Hedeselskabet

Disse mindeord er hentet i "Hedeselskabets Tidsskrift" nr. 1, 1930.

Den 15. december afgik sagfører Anders Olesen efter et kort sygeleje ved døden, 75 år gammel.

Sagfører A.Olesen var født i Vrensted vest for Hjørring og har i en meget lang årrække (ca 40 år) været sagfører i Nørresundby.

Ved sin store dygtighed og retskaffenhed oparbejdede A.Olesen en stor sagførervirksomhed, idet klienter fra hele Vendsyssel søgte sagføreren.

Den afdøde kom tillige til at beklæde en lang række tillidshverv, således var han direktør for Nørresundby Bank fra 1899. 1908 blev han medlem af Hedeselskabets repræsentantskab og 1914 indtrådte A.Olesen i Hedeselskabets bestyrelse, hvori han forblev til sin død.

A.Olesen havde en overordentlig interesse for plantningssagen; han købte en stor del af Hammer Bakker nordøst for Aalborg og beplantede disse, således at der dersteds nu forefindes et stort og smukt plantagekompleks.

I denne plantage byggede A.Olesen en smuk villa, og tæt derved byggede A.Olesen den smukke Vodskov kirke, som ligger usædvanlig kønt og minder om Grundtvigskirken, en naturlig følge af, at arkitekt Klint benyttedes ved denne kirkeopførelse.

Ved siden af selv at tilplante en betydelig del af Hammer Bakker skænkede A.Olesen et tilstødende areal til Hedeselskabet og et andet tilstødende areal til en åndssvageanstalt, som blev opført der: Vodskov Åndssvageanstalt, for hvis bestyrelse A.Olesen blev formand. Et tredje tilstødende areal lod A.Olesen frede og skænkede det til naturfredningsnævnet.

Sagfører Olesen interesserede sig endnu mere for menneskers vel end for træer og planter, og dette foranledigede bl.a., at han, hvor der kunne blive lejlighed dertil, byggede meget smukke huse

til arbejderne, til forpagterne og til folk, som boede på hans ejendomme, idet han foruden Hammer Bakker tillige var blevet ejer af en del af Hals Nørreskov. A.Olesen har fortalt mig, at han havde bygget 65 huse på sine ejendomme.

I bestyrelsesværelset i hedeselskabets hovedkontor i Viborg hænger et stort maleri: "Heden tilplantes", med parti fra Hanherred, malet af kunstmaler J.P.O.Vige, hvilket maleri sagfører Olesen for nogle år siden skænkede hedeselskabet.

Gennem sin retsindighed, retlinethed og dygtighed blev sagfører Olesen et højt skattet medlem, også af hedeselskabets bestyrelse, og det blev en stor sorg for alle, som stod i forbindelse med A.Olesen, at erfare hans pludselige bortgang.

Sagfører A.Olesen var Ridder af Dannebrog og Dannebrogsmænd. For nogle år siden besøgte Hans Majestæt Kongen sagfører A.Olesen i hans smukke hjem og plantage i Hammer Bakker.

Ere være hans minde.

Mange havde troet, at begravelsen ville finde sted fra Vodskov kirke, som A.Olesen har bygget. Men begravelsen fandt sted i Vrensted, A.Olesens hjemstavn, hvor en stor venneskare var til stede. J.C.Christensen talte her først og mindedes bl.a. det gamle islandske vers:

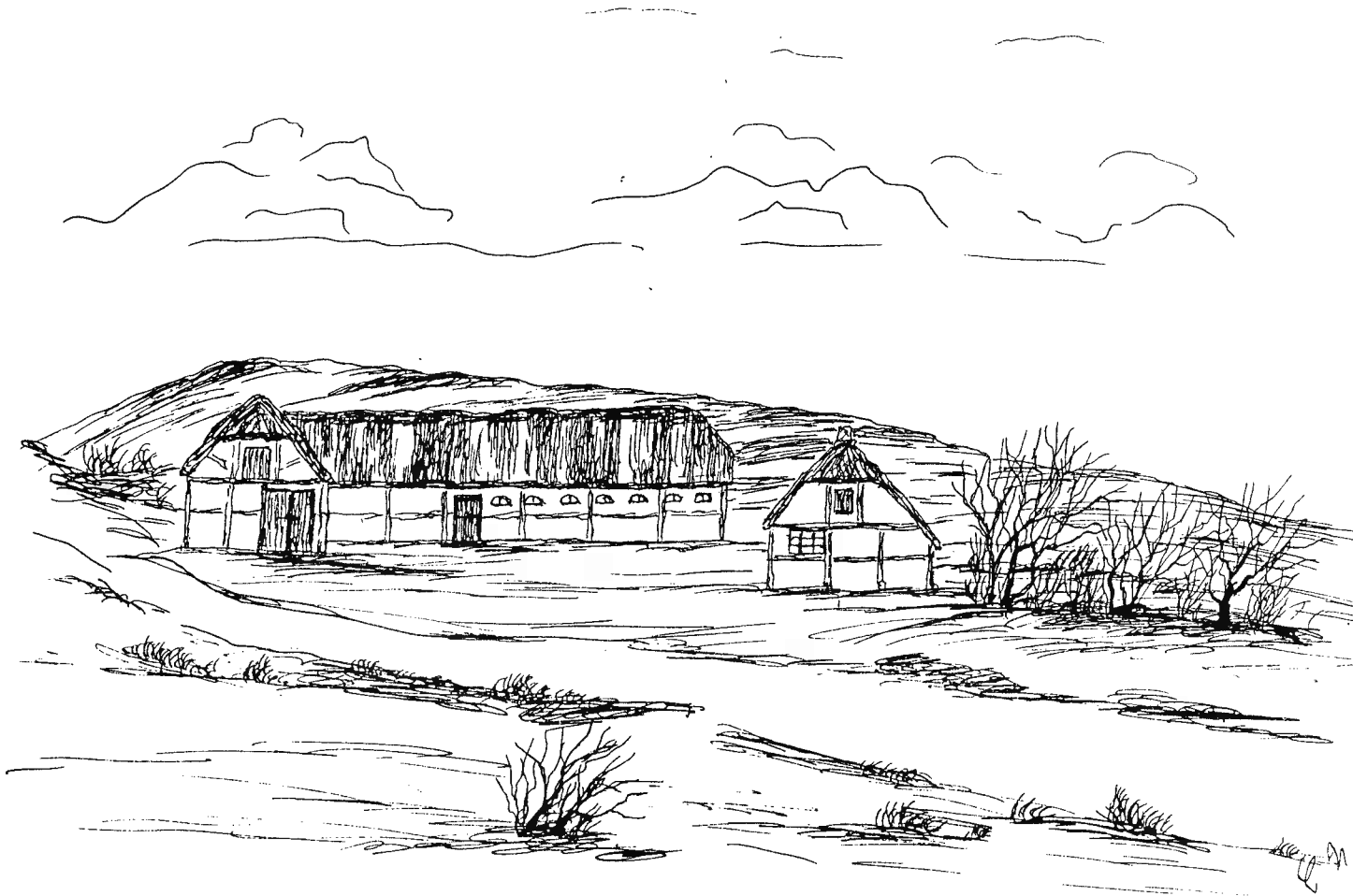
Fæ dør,
Frænde dø,
Selv jeg dør.
Et ved jeg, som aldrig dør
Dom over hver en død.

og han kunne give A.Olesen det smukkeste eftermæle.

Derefter talte pastor Plesner og henviste til det smukke alterbillede i Vrensted kirke, som A.Olesen havde skænket kirken. Det var

malet ud fra motivet: Joh.3,16: Thi så har Gud elsket Verden, at han har givet sin Søn den enbårne, at hver den som troer, ikke skal fortabes, men have et evigt Liv.

Chr. Dalgas

Østbjerggaard, som sagføreren skænkede til Hedeselskabet.
Tegning af Karl Nielsen.

Mindeord fra åndssvageforsorgen

Nedenstående er skrevet af Chr. Keller og stod at læse i "Nyt Tidsskrift for Abnormvæsen", nr. 31, 1929.

Formanden for bestyrelsen for den nørrejydske åndssvageanstalt ved Vodskov afgik den 15. december ved døden i en alder af 75 år. Med ham er en ejendommelig, meget særpræget personlighed trådt ud af de levendes rækker. Ved overordentlig flid og dygtighed havde han kæmpet sig op til en i social og økonomisk henseende ikke almindelig position. Men hans kærlighed til den jydske natur fornægtede sig aldrig. Ikke blot var han en ihærdig og interesseret deltager i Dansk Hedeselskabs arbejde, men også privat bragte han betydelige ofre for i det fattige, men naturskønne terrain ved Nørresundby, "Hammer Bakker", at skabe et ejendommeligt areal.

Han fulgte, som en fader sine børn, alle de unge opvoksende træer, der efterhånden forvandlede stedet fra et hede- til et skovareal. Da Dansk Åndssvageforsorg søgte ham for at formå ham til at sælge den et stykke areal til anlæg af den projekterede 4. danske åndssvageanstalt, stillede han sig i første omgang ganske afvisende, ukendt som han var med, hvad dansk åndssvageforsorg tilsigtede. Men han behøvede kun en kort betænkningstid for, som den "grand Seigneur", han var, at stille det ønskede areal og mere til til rådighed - uden vederlag og uden betingelse af privat art .-

Da anstalten derefter fandt sin blivende plads der, trådte han naturligt ind som chef i dens bestyrelse og var i de forløbne år stærkt optagen af ønsket om dens udvidelse i overensstemmelse med dens oprindelige plan, således at den kunne fyldestgøre vendelboernes krav om fuld anstaltsplads. Den nåede dog ikke udover de 150 pladser, medens planen tog sigte på 600. Som den handledygtige, selvrådige person, han var, kunne han vise sig i nogen grad som en enspændernatur, der helst og bedst gik egne veje, men ingen kunne træde i nærmere berøring med ham uden at føle det som noget af en oplevelse at have kendt denne helstøbte personlighed.

Chr. Keller

Martin Holm fortæller

Martin Holm er født 1903 og er søn af sagførerens gartner Søren Peter Holm. Nedenstående havde Martin Holm skrevet ned og medbragt til møde på afdeling L II i forbindelse med navngivning af bo-afdelingerne fredag den 22. feb.1980. Renskrivet på maskine 9.4.1980 af Inger Madsen.

Når man har læst bogen om Hammer Bakker og ligeledes "Sagfører Sigerslet", så står man forundret og tænker, hvad er dog dette for noget? Man fristes til at kalde dem dagen og natten.. Hvad er det dog, som taler i dem begge, er det livets ondskab eller løgnens fader, der har været i strid med lysets fader.

Manden i Hammer Bakker kender vi, også Hedin som skrev bogen. Han kom i mit hjem og fik en kop kaffe. Han var apoteker og sendte far nogle urter for gigt, samtidig kom han i samme brev en regning til mig på 10 kr. Vi havde fået medicin og på grund af fattigdom var regningen ikke blevet betalt, det er den forresten aldrig blevet.

Men hvem er Sigerslet, er det sagfører Olesen, og hvad skabte dette had, som lyser ud af denne bog? Måske kan der fortælles lidt her om Thomas Olesen, som skrev bogen. Han boede i kavalerfløjen på Møgelbjerg. Hans bil stod nede ved gartnerboligen, den ville sagføreren ikke have ved villaen. Thomas Olesen boede senere i Løkken i et af sagførerens huse, og det var medens han boede der, følgende hændelse fandt sted. Sagføreren ville ud at køre og kom det på følgende måde: Alle sagførerens husmænd og daglejere skulle en tur op til Løkken og have fridag. Aage Ersted, som var vognmand, havde en lastbil, som kunne laves til personbil ved at sætte bænke i begge sider. Jeg var lige kommet hjem fra en sejltur, og sagføreren sagde til far: "Martin skal med".

Vi havde en dejlig dag, vi fik kaffe på hotel gik en tur til stranden og tilbage til hotellet, hvor vi fik koteletter. Thomas Olesen skulle underholde og der var trykte sange. "Jeg elsker de grønne lunde" var en af dem. Så fortalte Thomas om to mænd der fulgtes til marked. En ene, som havde en ko, gik og fik ondt af den anden. Da ser de begge en tudse, som kom kravlende op ad grøften, og han som ejer koen siger: "Hvis du vil æde den tudse, får du min ko". Den anden så først på koen så på tudsen, han greb den og

puttede den hurtigt i munden. Thomas lavede knaselyd med tænderne, så det lød, som om han spiste tudsen, og fortalte videre. Da frøen var sunket fik manden rebet og koen var hans.

Da de nu fortsatte ud ad vejen, så den nye koejer hvor ked af det hans ven var, og de var virkelig gode venner, så han blev også ked af det. Da ser de endnu en tudse og koejeren siger så: "Hvis du vil æde denne tudse, får du din ko igen". Atter knasede Thomas med tænderne og tudsen kom ned, medens koen atter skiftede ejer ... Da de så havde gået en tid igen, sagde den ene til den anden: "Jens, hva´for åd vi de to tudser".

Vi morede os alle, men nu kommer det mærkelige. Sagføreren bød os farvel, og vi takkede ham, og Thomas gik ud til sit hjem. Da han kom derud, stod alle hans møbler udenfor. Sagføreren havde sendt to mænd derhen, medens vi spiste. De havde ryddet alt ud, og døren var låset.

Det var, tror jeg, hvad der gav stødet til bogen "Sagfører Sigerslet". Engang rejste nogle folk i tog sammen med Thomas, og de spurgte om det var Sagfører Olesen, han mente med bogen. Thomas svarede benægtende og udtalte at bogen var en roman. Men når man læser bogen, og har boet i gartnerboligen hele sin barndom, da undres man, for fuld af løgn er den, og man aner tydeligt menneskers ondskab i den. Jeg tror ikke, at fru Vige som han kalder Dige, har haft spor med fars opsigelse at gøre, for ganske vist kendte vi hende, men hun kom aldrig hos os. Hun hilste, når hun kom forbi.

Nej, det var Johanne Olesen, sagførerens søster, der hjalp far, for hun vidste, at far var god. Hun lyttede ved døre, når en vis mand, der ville have far af vejen og selv ind i gartnerboligen, var på besøg. Johanne Olesen fortalte far, at det var løgn, manden sagde, og sagføreren opdagede, at hun havde ret.

Far havde, da han fik sin opsigelse, set på et hus i Gaaser, der ville han drive gartneri og fiske, og han havde været i banken og fået det ordnet, så han kunne låne de penge, han havde brug for. Da kom sagføreren og sagde, at han ikke skulle flytte, for han kunne ikke undværes, og det med hushandelen ville sagføreren ordne. Jeg fulgtes en gang senere med fars konkurrent til Nørre-

sundby og fik ham gjort begribelig, at han ikke behøvede at forklare sig, for Johanne Olesen havde fortalt os alt om hans besøg på Møgelbjerg.

Så var der den hundebegravelse.

Far vidste, at sagføreren stod skjult og så til. Så sagde far: "Ja, det er ikke for dig hund, jeg taler, det er for din herre. Du var en god hund, nu må du hvile dig, sov godt". Da graven var dækket, kom sagføreren frem og sagde til far, at han kunne gå ned til skræderen og få syet et sæt tøj, det ville sagføreren betale.

En anden ting skal fortælles. Jeg skulle til at gå med hans bud til folkene ude i bakkerne, Det var ikke altid de var glade for mit besøg. Det hændte også engang at en påstod at jeg ikke havde været der. Sagføreren blev vred og kaldte mig en led dreng. Da sagde far "De behøver ikke at skælde ud på Martin, spørg hellere Johan, Martin har gået som han skulle". Johan blev spurgt og måtte indrømme, at han havde løjet. Dagen efter fik jeg en krone af sagføreren, og han roste mig.

Når jeg som ung kom hjem på besøg, kaldte han tit på mig for at høre, om jeg havde det godt. Jeg var på det tidspunkt ude at sejle og han spurgte interesseret til mit arbejde.

En gang jeg kørte tur sammen med overlæge Vad til Vrensted, talte vi om alt, hvad sagføreren havde ladet bygge, og jeg omtalte, at sagføreren havde skyld for at være en hård mand, da svarede overlæge Vad: "Jeg skal ikke dømme sagfører Olesen, det lader jeg Vor Herre om". Ja, hvem kan dømme sagføreren? Den, som er ren, kan kaste den første sten.

Hvad skete der, da han opkøbte bakkerne. De, som boede der, var meget fattige. Mange af dem flyttede til Nørresundby, hvor de fik arbejde enten i kridtgraven eller på cementfabrikken. Der var arbejde nok, og det var et syn, når man så dem hænge på siden af skrænten i et reb og hugge kridt løs. Dette kridt væltede så ned i tipvogne, som blev kørt til fabrikken. Da de samme folk boede i Brømland hakkede de grus eller gravede huller til plantning af **gran**træer.

Folkene fra bakkerne var nogle hårde karle, de kunne sidde og spille kort i dagevis, medens de drak kaffepunche. Min bedstefar hed Niels Hartrup, han hentede 10 pletter brændevin i en lerdunk. Han stak et reb igennem hanken og så i en sæk på nakken. Når nabokonen så ham gå, råbte hun: "Nå ska' do så å'ste'me'di'gris".

Min bedstefars hus fik sagføreren for et glas portvin, idet huset, som så mange andre huse i bakkerne, blev solgt ved, at sagføreren overtog gælden - og det drak man så et glas portvin ovenpå. Min far sagde i den anledning: "A vil' denanemig ha' ji'e ham en flask' brøjvin".

Mine bedsteforældre kunne så blive boende i huset, men de flyttede dog ret hurtigt til et lille hus ved siden af Rærup brugsforening. Senere flyttede de hjem til far og mor i gartnerhuset, hvor bedstefar lå i sengen i 7 år.

Engang var statsminister Stauning i besøg hos sagfører Olesen og da fortalte sagføreren om et hus, han havde fået af en gammel kone for et par briller. Hertil svarede Stauning: "Vær glad for, at de ikke først gav hende brillerne".

Der kunne fortælles mange træk fra Brødland. Jeg er født der. Bedstefars hus findes der intet billede af, men engang jeg var på besøg hos Karl Nielsen i Gl.Vrå, gav han mig en skitse og spurgte om jeg kunne kende det? Ja, det lignede mit barndomshjem. Min kone malede det på en tallerken, og nu hænger det i vor stue. Karl Nielsen havde en stor stabel skitser af alle de gamle huse i bakkerne, det var morsomt, at se dem igen. Jeg besøgte ham flere gange på sygehuset i Brønderslev, og da jeg besøgte ham sidste gang, forærede han mig en gammel klokke, som jeg altid har syntes så godt om. En af dem i en glaskuppel, hvor fire kugler drejer frem og tilbage. Jeg har haft den hos urmager, men den er slidt op og kan ikke repareres, nu står den som souvenir.

Martin Holm

Ane Maries Hus i Vrensted

Omtalen af stiftelsen "Ane Maries Hus" er skrevet af C.Klitgaard og hentet fra dennes bog "Vrensted sogn".

Denne stiftelse er matr. nr. 1p, 2i og 35a af Vrensted by og er en filantropisk anstalt for ugifte kvinder eller enker af Vrensted sogn. Den er oprettet 1914 af sagfører Anders Olesen i Nørresundby (f.1854, d.1929) til minde om hans moder Ane Marie Drivsholm, gift med gårdejer Ole Andersen i Vrensted, og af nedennævnte fundatsoprettere blev stiftelsens aktiver 1935 forøget med tillæg af værdien af nogle faste ejendomme, som ved senere bortsalg skulle danne et kapitalfond, hvis renteafkastning skal anvendes til stiftelsens bedste.

Af fundatsens indhold skal her anføres følgende:

Efter sagfører Anders Olesens død 15. dec. 1929 på Møgelbjerg i Hammer sogn, uden at han havde fået oprettet en af ham påtænkt fundats for stiftelsen "Ane Maries Hus", fik hans søskende og arvinger frk. Johanne Olesen, Vrensted, og fru Petrea Pilgaard, Vrensted og forpagter E.Olesen, Skovgård, oprettet en sådan, som 9. dec.1935 fik kongelig stadfæstelse. I fundatsen udtales, at den er oprettet "i taknemlig erindring både om vor kære moder, hvis navn stiftelsen bærer, og om vor nævnte broders store og velgørende arbejde for os og vort fælles hjemsted Vrensted".

I fundatsen hedder det, at stiftelsen, hvis bygning straks efter oprettelsen 1914 toges i brug, blev forøget ved gavebrev af 7.nov. 1916, i hvilket Olesen skænkede den stiftelsens grund med gårdsplads og have, skyldsats under Vrensted by, matr.nr.1p og 2i, og efterhånden skænkede han den en del indbo m.m.

Stiftelsen skulle til enhver tid vederlagsfrit afgive bolig i stueetagen til 4 kvinder med 2 værelser, forstue, køkken og spisekammer samt et værelse på 1.sal og kælderrum til hver, og på 1.sal skulle endvidere være bolig for 1 kvinde, hvilken bolig ligeledes skulle bestå af 2 værelser med køkken og spisekammer, og endelig skulle der på 1.sal være en vævestue.Foruden fri bolig skulle beboerne nyde frit ildebrændsel af tørv og brænde samt frit lys.

Efterkommere af stiftelsens søskende fik fortrinsret til boligerne, der ellers skulle tildeles ugifte kvinder eller enker, som var født i eller havde haft fast bopæl i Vrensted sogn, og som stiftelsens bestyrelse fandt værdige, og som regel skulle den, der havde opnået fribolig her, beholde den i sin livstid, med mindre bestyrelsen krævede, at hun skulle fraflytte.

Ledige boliger skulle straks bortgives af bestyrelsen, idet dog fundatsens 3 oprettere forbeholdt sig at træffe bestemmelse herom, så længe en af dem var i live.

Stiftelsens bestyrelse bestod af det sociale udvalg i Vrensted-Thisse kommune, og skulle sogneadskillelse finde sted, da af nævnte udvalg i Vrensted kommune. Bestyrelsen skulle varetage stiftelsens daglige anliggender og have afgørende myndighed indenfor fundatsens rammer, og den skulle føre en af stiftelsen anskaffet protokol, der var autoriseret af sognerådet, og i hvilken fundatsen skulle være indført og bestyrelsens forhandlinger og det årlige regnskab indføres.

For at skaffe den nødvendige grundfond til stiftelsens fremtidige beståen og drift henlagde fundatsens 3 oprettere ejendommen Knudsgård, matr.nr. 35a og 90a m.fl., ejendomsskyld 18000 kr.; Høkerstedet, matr.nr. 98a m.fl., ejendomsskyld 9000 kr.; Thøgerstedet (her skulle Vrensted kommune-bibliotek have 2 stuer til stadig vederlagsfri benyttelse), matr.nr. 86a, 114a, 121a m.fl., ejendomsskyld 7200 kr. samt Garderstedet, matr.nr. 24b, 45a og 120, ejendomsskyld 8900 kr. (minus 6000 kr. legatmidler).

Når stiftelsens bestyrelse måtte finde tidspunktet gunstigt, skulle den sælge disse ejendomme og lade det beløb, der ikke krævedes til stiftelsens drift eller forbedring, indgå i et fond, og når det havde nået en størrelse af 5000 kr., kunne renterne af det anvendes ved uddeling blandt stiftelsens beboere. Stiftelsens aktiver står under tilsyn af Hjørring amtsråd.

Endelig skulle stiftelsen ved dens bestyrelse påtage sig vedligeholdelsen af sagfører A.Olesen og hans søskendes samt deres forældres gravsteder på Vrensted kirkegård.

2:04 26
MANGLER

gik uden om hans hus. Jeg kan huske, jeg sagde, at jeg troede ikke, man måtte gå igennem hans gård, men den dag blev vi så gode venner, at jeg skulle med ind og se alle hans geder, og derefter besøgte jeg ham hver gang, jeg skulle til Vandstedet.

Der boede jo mange i bakkerne dengang, jeg kan huske nogle: Nils Mathinus, Kresten Kolding, Kræn Oth, Skrædder Volle, Pælsmanden, Randers Bosille, Thommas Flirfolk, Ole Sten, Niels Hostrup, Søren Peter Røv, den lille Svensker, Peter Ejlersen og Lars, Kik Julius, Chr. Madsen, Martin Dahl, Anders Andersen, Gølbo Karen. Deres ejendomme blev alle overtaget af sagføreren. Man sagde, at han tog dem fra dem, men det passer nu ikke. De kunne ikke få samlet penge sammen til renter og afdrag, og så kunne de jo ikke blive siddende ved deres ejendomme. Men så kom sagføreren og sagde til dem, at de kunne lade ham overtage dem, og så måtte de blive boende, så længe de ville, og få det ud af jorden de kunne. Det var vist et godt tilbud.

Sagføreren opførte jo en mølle oppe i Brødland, og den blev takket med lyng, og det gjorde Vej-Søren og min far, og det blev gjort om vinteren. Mens de var ved det, blev der en dag et vældigt snevejr, og det var jo kutymen, at min far skulle rydde sne, så sagføreren kunne komme tørskoet hjem fra stationen, men det trak ud, og min far kom ikke, så han kunne nå at få lavet en sti. Så jeg tog skubbereren og lavede en sti, så sagføreren kunne gå hjem uden at få sne i skoene. Vi kom til stationen på samme tid, så da sagføreren så mig, sagde han: hvad satan knægt, kommer du?, kan den gamle ikke overkomme at gøre sit arbejde?, men jeg måtte jo fortælle at far ikke var nået hjem til tiden. Så sagde sagføreren, at nu kunne jeg sætte sneploven ved stationen, så kunne min far hente den, når han kom hjem. Da sagføreren var ude af syne, tog jeg dog sneploven med hjem. Samme aften, da vi sad og spiste, blev der banket på vores entredør, og det gav et vældigt hop i mig, jeg gættede jo, hvem det var, og det første sagføreren sagde, da han kom ind var: må jeg tale med Kristian. Ja, værsgod at komme indenfor. Men jeg måtte ud til ham, så stak han hånden frem og sagde mange tak for den fine sti, jeg havde lavet, og som belønning skulle jeg have et sæt skræddersyet tøj, og det skulle være med to par benklæder - lange og korte, og det blev syet nede ved skrædder Nils Jensen i Gl. Vodskov.

Engang blev sagføreren gal på min far, og kom hen til ham og sagde: De bestiller ikke noget mand, De er fyret, De kan rejse til den første. Det tog far i stiv arm, han sagde: "Det var godt hr. sagfører, så er jeg selv fri for at sige op", og det kom nok noget bag på sagføreren, for han drejede rundt og gik, og så så man ham ikke længe. Min far tog så til Gaaser for at købe en ejendom, og det fortalte han til sagførerens søster, og samme aften kom sagføreren ned til os og ville gerne tale med far, men far sagde, at de vist ikke have noget at tale om mere. "Jo, vi har, sagde sagføreren, for De skal blive hos mig". "Det kan jeg ikke, for jeg har købt ejendom i dag". "Har I skrevet papirer". "Nej, det skal vi i morgen". "Hvis De vil blive, så vil jeg give Dem 100,00 kr. mere om måneden, og så skal jeg nok få handlen gjort tilbage".

Sagføreren holdt udflugt for sine arbejdere, og det foregik i Aage Erstedes bil. Ersted kørte lastbil her i Vodskov og han havde en charabanc, han kunne sætte bag på bilen, så kunne der her sidde 12 personer. Et år var de i Løkken, og de skulle spise på Løkken badehotel, og så skulle forfatteren Thomas Olsen underholde. Men det var på beregning, for Thomas Olsen skyldte sagføreren penge for husleje. Det var sagførerens hus, han boede i. Så da Thomas kom hjem, var alle hans møbler sat på gaden af kongens foged. Jeg husker også, da jeg kørte lillebil, blev jeg bestilt til at køre til Blokhush med fru Vige, frk. Lassen og fru Stenstrup. Da var Thomas Olsen flyttet til Blokhush i Kancelligården, hvor han drev restaurant, og da ville de tre damer besøge ham, og de blev placeret ved et bord, og de regnede med, at de skulle have deres kaffe gratis, men Thomas sendte servitricen med regningen, så de blev lidt lange i ansigtet. Det, at Thomas var sat på gaden i Løkken, var nok årsag til at han skrev "Sagfører Sigerslet".

Sagføreren var en ordensmand, og for at måtte færdes i bakkerne, skulle man have et adgangskort. Det kostede 2 kr. for et år. Der var også skovsvin den gang, og det var det værste, sagføreren kunne se. Så skulle jeg ud med kurven og samle papir. Så fik jeg 50 øre. Man blev altid belønnet for sit arbejde for sagføreren. Mine bedsteforældre på min moders side, boede i Brødland syd for Brinkmands hus. Niels Hostrup hed han. Min bedstemor var kogekone og kom langt omkring, og det var jo på apostlenes heste. Min mor for-

talte, at hun engang var i Sulsted og lave til sølvbryllup og det blev sent, inden hun var færdig til at komme hjem. Da var det blevet så tåget, at hun gik vildt inde i bakkerne. Hun havde fået et stykke chokolade som hun spiste, og hun lod papiret ligge på jorden, og hun var så vildt på den at hun gik rundt, og kom til det stykke papir gang på gang, så hun var meget træt, da hun kom hjem.

Jeg kommer til at tænke på at vi engang en af juledagene sad og spiste grønlangkål, flæsk og pølse, så kom sagføreren og ville snakke med min far, så siger far hurtigt, at vi skulle skynde os at tage sulet ud. Han skal ikke se, vi sidder og spiser sul hver dag. Men sagføreren sagde: "Hvad er den af, skal man ikke have sul til grønkålene". "Nej, det kan der ikke blive råd til hver dag", sagde far. Men dagen efter kom der flæsk og pølse ned til os, jo, sagføreren var et godt menneske.

Chr. Holm

Tegning af Karl Nielsen: Mindestenen på Brødland.

Horsens-Hammer årbog 1993 ISSN 0106-5998. 17.årgang
Årbogen udgives af Horsens-Hammer Hjemstavnsforening
Formand: Knud Larsen
Renskrivning af årbog: Doris Nilsson
Redaktion: Johs.Høgsted Jensen
Tryk: Høgsted print

Årbogen fås ved henvendelse til:
Johs.Høgsted Jensen, Møgelbjergvej 58, 9310 Vodskov

